

Saksframlegg

Sak 14/25 - Fastsetting av kvote og område for lisensfelling av ulv i region 3/Oppland

Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda i rovviltregion 3 fatter vedtak om lisensfelling av ulv med en kvote på inntil 5 dyr.

Innhold

Sekretariatets innstilling til vedtak.....	3
Saksutredning	5
1. Bakgrunn for saken	5
2. Faglig grunnlag- bestandsstatus for ulv og beregnet effekt av beskatning	6
3. Sekretariatets vurdering av det rettslige grunnlaget for lisensfelling	9
3.1 Vilkåret om å sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet	9
3.2 Vilkåret om at felling ikke truer bestandens overlevelse, jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd 10	
3.3 Vurderinger av hjemmelsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 18, bokstav b.....	11
3.4 Vilkåret om at det ikke må foreligge andre tilfredsstillende løsninger	12
3.5 Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12	12
4. Sekretariatets forslag til kvote, fellingsperiode og fellingsområde	13
5. Vedlegg	15

Sekretariatets innstilling til vedtak

1. Om nemndas myndighet

Region 3/Oppland har etter § 4 i rovviltforskriften ikke noen bestandsmål for ulv.

Rovviltnemnda anser med det at de har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av ulv, jf. § 4 første ledd bokstav d og e, § 7 og § 10 i rovviltforskriften.

2. Kvote

Rovviltnemnda har fattet vedtaket på bakgrunn av siste tilgjengelige, vitenskapelige kunnskap om ulvens bestandsstatus, jf. naturmangfoldloven § 8. Det foreligger betydelig kunnskap om den skandinaviske ulvebestanden, og føre-var-prinsippet, jf. § 9, tillegges derfor mindre vekt.

Rovviltnemnda anser at en kvote på 5 ulver i region 3, ikke er til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet i 2025. Et slikt uttak vil ikke påføre bestanden en for stor samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10, eller true overlevelsen av ulvebestanden på lang sikt, jf. naturmangfoldloven § 5, jf. også rovviltforskriften §§ 3 og 7. Hensynet til differensiert forvaltning er lagt til grunn for vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 12. Nemnda anser ikke at naturmangfoldloven § 11 er relevant i denne sammenheng.

Nemnda viser til sekretariatets saksframlegg og anser at det er hjemmel etter naturmangfoldloven § 18 b for lisensfelling av ulv i alle områder i region 3.

Rovviltnemnda kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det.

3. Lisensfellingsområde

Rovviltnemnda vedtar å åpne for lisensfelling i hele rovviltregion 3.

Fellingsområdet kan endres av Statsforvalteren dersom det oppstår behov for å skjerme genetisk verdifulle individer.

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3- saksframlegg

4. Lisensfellingsperiode

Lisensfellingsperioden er fra 1. desember 2025 til 31. mai 2026.

For å ivareta dyreetiske hensyn gis Statsforvalteren myndighet til å regulere fellingsperioden på følgende måte:

- Dersom det blir påvist pardannelser innenfor fellingsområdet, gis Statsforvalteren myndighet til å stanse lisensfelling i det aktuelle området etter 15. februar 2026.
- Dersom det blir påvist revir med årssvalper innenfor fellingsområdet, gis Statsforvalteren myndighet til å utsette oppstart av lisensfelling i det aktuelle området til 1. januar 2026.

5. Forholdsregler for å unngå felling av genetisk verdifulle individer

Ut fra dagens kunnskap anser rovviltnemndene å ha tatt de forholdsregler som skal tas for å ivareta genetisk verdifulle individer.

Dersom ny kunnskap om genetisk verdifulle individer skulle tilkomme, kan Statsforvalteren gjøre det som er nødvendig for å redusere sannsynligheten for at disse felles.

6. Vilkår for deltakere i lisensfelling

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfelling minst en gang daglig under fellingsforsøk. Statsforvalteren oppretter en kvotetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten. Jeger plikter også å registrere seg som bruker av Statsforvalterens løsning for SMS-varsling om status for lisensfelling.

Felling eller forsøk på felling av ulv skal umiddelbart meldes til Statsforvalteren på vakttelefon for rovvilt. Skytter har ansvaret for at meldingen kommer frem, også der dette videreformidles via andre (f.eks. fellingsleder). Utenom åpningstidene for Statsforvalterens vakttelefon, skal det sendes melding på SMS. Statsforvalteren gis myndighet til å fastsette en egen tidsfrist for når melding senest kan gis. Den som skadeskyter ulv skal uten opphold underrette Statsforvalteren på vakttelefon og nærmeste politimyndighet.

Vedtaket er fattet etter § 7 og § 10 i rovviltforskriften, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Saksutredning

1. Bakgrunn for saken

Lisensfelling av fredet rovvilt er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b og c, jf. rovviltforskriften § 10. I rovviltforskriften § 10 framgår det at «dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltneemd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.»

Rovviltneemdene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 10, når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndenes myndighet skal for ulv baseres på dokumenterte data om siste års ynglinger som går frem av endelig statusrapport fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd.

Bestandsmålet for ulv i Norge er 4-6 årlige ynglinger. Siste offisielle bestandsrapport, *Bestandsovervåking av ulv vinteren 2024-2025*, viser at det var totalt 4,5 ynglinger av ulv i Norge i 2024, der grenserevir teller med en faktor på 0,5. Av disse var 3 i helnorske revir. Ynglinger utenfor ulvesona medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5. Rovviltregion 3 har ikke bestandsmål for ulv, dette innebærer at de har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av ulv i henhold til rovviltforskriften §§ 7 og 10.

Ulven ble fredet i Norge ved kongelig resolusjon 15. mai 1973. Utgangspunktet er derfor at det ikke er tillatt å felle ulv. I Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1 og naturmangfoldloven § 18 gis det likevel adgang til å gjøre unntak fra forbudet. Felling kan tillates dersom minst ett av de alternative vilkårene i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstavene a til f er oppfylt. I tillegg må de to vilkårene i andre ledd være oppfylt – uttaket må ikke true bestandens overlevelse og formålet må ikke kunne nås på annen tilfredsstillende måte.

En sammenstilling av aktuelt regelverk, politiske føringer og relevante domsavsigelser som ligger til grunn for saksutredningen fremgår av faktagrunnlaget (vedlegg 1). De rettslige vilkårene som er relevante for de ulike vurderingstemaene redegjøres også for under de aktuelle kapitlene.

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 3- saksframlegg

2. Faglig grunnlag- bestandsstatus for ulv og beregnet effekt av beskatning

2.1 Bestand og bestandsutvikling

Ulvebestanden i Skandinavia overvåkes med årlig rapportering fra Rovdata og SLU- viltskadecenter. Seneste bestandsstatus er presentert i rapporten: «Bestandsovervåking av ulv vinteren 2024/2025». Her presenteres kun utdrag fra denne rapporten.

Sist registreringsperiode er antallet ulver i den skandinaviske bestanden beregnet med ulike metoder. Den metoden som også er benyttet tidligere år, der bestanden beregnes som antallet ynglinger multiplisert med en faktor på 10, gir en bestandsstørrelse ca. 400 individer i Skandinavia. Usikkerheten innenfor et 95% konfidensintervall er 316 til 520 individer. Det er en nedgang på ca. 40 individer fra forrige vinter.

Forskningsprosjektet RovQuant har gjort en kompletterende beregning ved hjelp av en fangst-gjenfangstmodell som er basert på DNA-identifiserte individer. Med denne metoden er antallet ulver i Skandinavia beregnet til 375 individer (95% KI = 354-400). Av disse er det beregnet å være 323 ulver i Sverige (95% KI = 305-343) og 52 i Norge (95% KI = 43-63).

I Norge er det et mål å telle alle ulver basert på sporing om vinteren. I vinter ble det på denne måten påvist 50-57 ulver i Norge, når 19 ulver som har hatt tilhold på begge sider av riksgrensa telles med en faktor på 0,5. Dette er det laveste antallet ulver som er påvist i Norge siden 2014/2015.

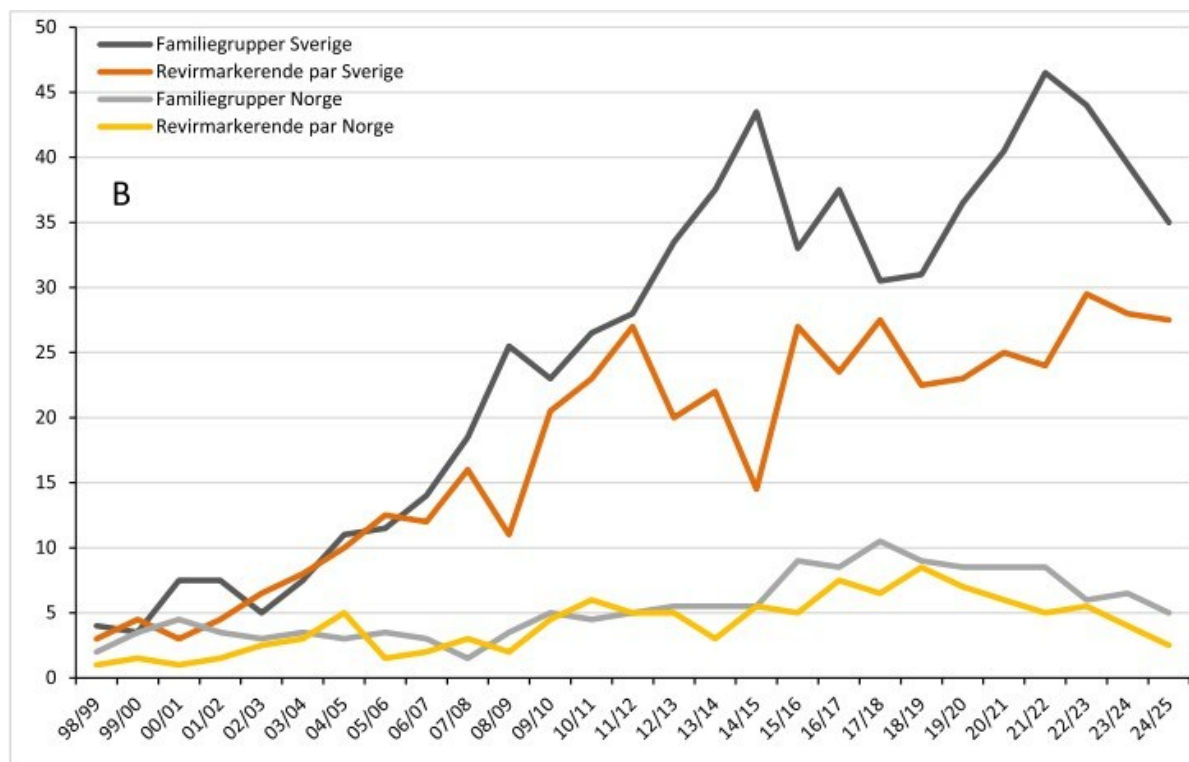
Tabell 1: Beregnet bestand av ulv i Skandinavia, basert på metoden der antallet ynglinger multipliseres med en faktor på 10, og antall ulv som er påvist gjennom registreringssesongen i Norge i perioden 2014/15 - 2024/25.

År/sesong	Beregnet bestand i Skandinavia*	Antall ulver med helt eller delvis tilhold i Norge
2014/15	460	53-55
2015/16	430	77,5-80,5
2016/17	430	79,5-84
2017/18	410	92-94
2018/19	380	84-87
2019/20	450	80-81
2020/21	480	83-86
2021/22	540	88-91
2022/23	510	66-68
2023/24	440	58-60
2024/25	400	50-57

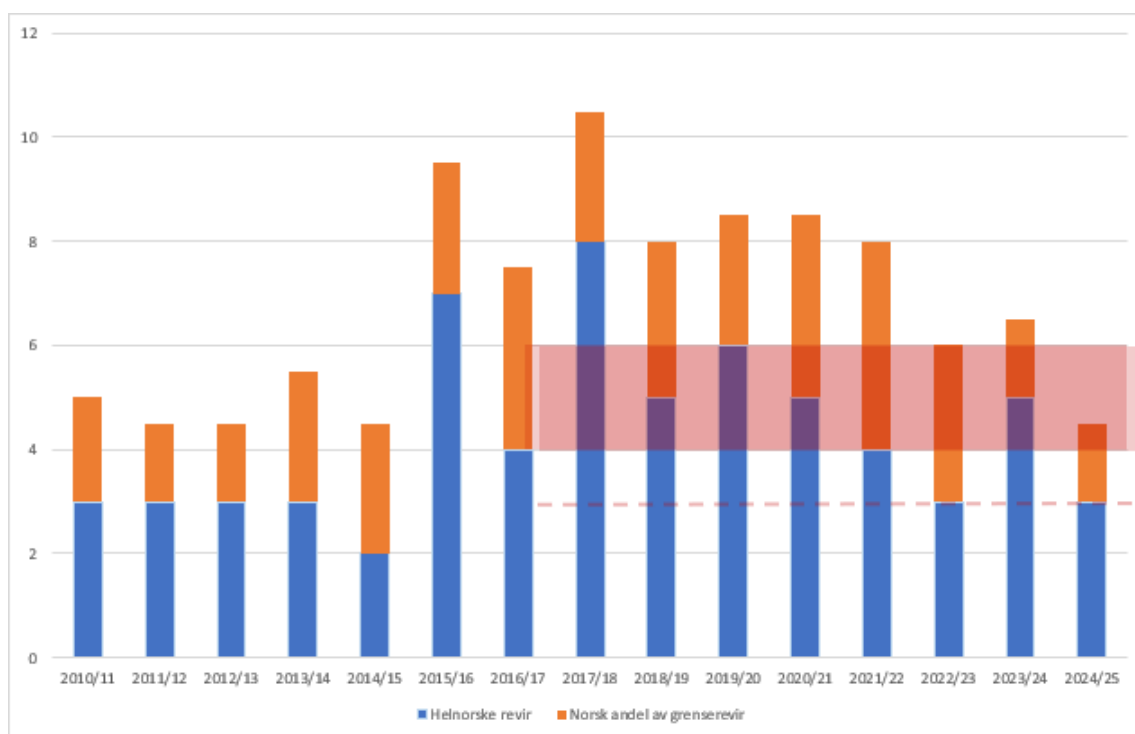
*Beregnet med modellen der bestanden beregnes som antallet ynglinger multiplisert med en faktor på 10.

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3- saksframlegg

Figur 1: Antall dokumenterte familiegrupper (grå) og revirmarkerende par (oransje/gul) i henholdsvis Sverige og Norge for hele registreringsperioden 1. oktober – 31. mars, vintrene 1998/99 – 2024/25. Kilde: Bestandsovervåking av ulv vinteren 2024-2025.

Figur 2: Antall dokumenterte ynglinger i Norge i perioden 2010/2011 – 2024/25. Bestandsmålet som ble vedtatt i 2016 på 4-6 årlige ynglinger er angitt med rød skravur, og delmålet om tre helnorske ynglinger med rød, stiplet linje.

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 3- saksframlegg

2.2 Historisk avgang

Kjent uttak av ulv i henhold til Rovbase de siste syv årene er listet opp under. Tallene inkluderer ikke naturlig dødelighet. Etter 1. mai 2025 og frem til 1. august 2025 har det vært avgang av 5 ulver i Norge, alle er felt under skadefelling utenfor ulvesonen.

Tabell 2: Døde ulver (lisensfelling, skadefelling og nødverge) i perioden 1. mai - 30 april (reproduksjonssyklus). Tallene inkluderer ikke naturlig dødelighet, eller annen irregulær avgang som eksempelvis påkjørsler m.m.

År	Region 4 og 5	Øvrig Norge	Sverige	Totalt
2017/2018	27	2	40	69
2018/2019	16	5	11	32
2019/2020	13	4	32	49
2020/2021	29	5	54	88
2021/2022	35	1	44	80
2022/2023	19	3	88	110
2023/2024	25	1	45	71
2024/2025	12	2	51	65
2025/2026*	4	1	3	8

*Foreløpige tall pr. 13. august 2025

2.3 Beregnet effekt av beskatning

I rapporten «Beräkningar av beskattning av den Skandinaviska vargpopulationen 2026», har Skandulv beregnet hvor stor populasjonsstørrelsen vil være høsten 2026 med ulike beskatningsnivå. Det er ikke gjort en egen beregning for den norske delen av populasjonen. Dette er fordi den norske delbestanden er så fåtallig at resultatene ved en slik beregning ville blitt svært usikre.

Beregningene viser at et jaktuttak på 48 individer i perioden 1. mai 2025 - 1. oktober 2026 er forventet å gi nulltilvekst i den skandinaviske bestanden. Med et slikt uttak forventes bestanden å bestå av 378 (95% KI: 243-574) individer 1. oktober 2026. Usikkerheten i beregningen gjør at det samtidig er en betydelig risiko for å havne under 340 ulver i Skandinavia, som er summen av det svenske og norske bestandsmålet* når ynglinger omregnes med en faktor på 10. Beregningene viser at det er 10 % risiko for å havne under 340 individer selv om det ikke gjøres noe jaktuttak i Skandinavia i perioden 1. mai 2025 - 1. oktober 2026. Det er viktig å merke seg at dette gjelder alt jaktuttak i perioden, og inkluderer ulver som felles ved skadefelling somrene 2025 og 2026, i tillegg til eventuelt uttak gjennom lisensfelling. Så langt er det felt 7 ulver etter 1. mai 2025.

**I Sverige har referanseverdien fra 2019 vært på minimum 300 ulver for at ulven skal regnes å ha god bevaringsstatus. Det pågår en prosess med mål om å redusere denne referanseverdien.*

2.4 Innvandrere og innavl

Grunnlaget for den skandinaviske ulvebestanden er sju innvandrede individer fra den finske- russiske bestanden. Dette lave antallet har medført et høyt innavlsnivå som går utover fertilitet og overlevelse. Våren 2024 var første gang at et F1-avkom fra Setten fikk egne valper og dermed er denne registreringsesongen den første der Setten-hannen regnes som en av grunnleggerne. Den gjennomsnittlige innavlskoeffisienten blant familiegrupper i bestanden økte i perioden 1996 – 2007 fra 0,13 til 0,30, men har senere avtatt. I 2024 var den gjennomsnittlige innavlsgraden på 0,21. Dette var en nedgang fra 2023, da innavlsgraden var på 0,23. Innavlsgraden i den svensk-norske bestanden er likevel fortsatt høy. Til sammenligning vil avkom til helsøsken ha en innavlsgrad på 0,25. Det er en felles målsetting mellom Sverige og Norge å redusere innavlsbelastningen ved å forsøke å ivareta individer som innvandrer fra Finland/Russland og som dermed kan bidra med nye gener i bestanden.

3. Sekretariatets vurdering av det rettslige grunnlaget for lisensfelling

Ulven ble fredet i Norge ved kongelig resolusjon 15. mai 1973. Utgangspunktet er derfor at det ikke er tillatt å felle ulv. Felling kan likevel tillates for å forhindre skade blant annet på husdyr og tamrein jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd, bokstav b, eller for å ivareta offentlige interesser av vesentlig betydning, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd, bokstav c. Etter annet ledd kreves det i tillegg både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Bestemmelsene i naturmangfoldloven bygger på vilkårene i Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1. I desember 2024 gikk et flertall i Bernkonvensjonen inn for å endre ulvens status i Europa fra strengt beskyttet til beskyttet. Endringene trådte i kraft 7. mars 2025. Det er ikke gjort endringer i norsk lovverk som resultat av dette vedtaket. Sekretariatet legger til grunn at ulven fortsatt forvaltes innenfor den samme tolkningen av naturmangfoldloven som tidligere, og at Norge har samme forpliktelse til å sikre artens overlevelse i Norge, samt å bidra til en levedyktig ulvebestand i Sør-Skandinavia.

3.1 Vilåret om å sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet

Gjennom forrige registreringsperiode (1. okt. 2024 - 31. mars 2025) ble det påvist at tre valpekull var født i helnorske revir og tre kull var født i grenserevir. Dette gir totalt 4,5 ynglinger i Norge, når ynglinger i grenserevir telles med en faktor på 0,5. Det følger av prinsippet om differensiert forvaltning at bestandsmålet for ulv fortrinnsvis skal nås innenfor ulvesonen. Lisensfelling i region 3 retter seg i første rekke mot enkeltindivider, og påvirker i liten grad muligheten for å nå bestandsmålet.

3.2 Vilkåret om at felling ikke truer bestandens overlevelse, jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd

Ifølge naturmangfoldloven § 18, andre ledd, kan vedtak bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Den tilsvarende formuleringen i Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1 er at uttaket «*will not be detrimental to the survival of the population concerned*». Sekretariatet legger til grunn at vilkåret sikter til den sør-skandinaviske ulvebestanden. Dette er blant annet slått fast i domsavgjørelser i Høyesterett. Samtidig er Norge forpliktet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur etter Bernkonvensjonen artikkel 2. Høyesterett har lagt til grunn at Norge ikke bryter Bernkonvensjonen så lenge den norske delbestanden er så stor at det nasjonale bestandsmålet nås, gitt at den samlede bestandens overlevelse ikke er truet.

Det svenske Naturvårdsverket har på bakgrunn av faglige utredninger kommet frem til en referanseverdi for hvor mange ulver bestanden må bestå av for å være livskraftig på sikt, og ha såkalt *gynnsam bevarandestatus*. Summen av flere faktorer har betydning for om arten blir vurdert å ha en slik status. Det forutsettes blant annet at minst en immigrant fra Finland eller Russland etablerer seg og reproducerer i den skandinaviske bestanden hver generasjon. Svenske myndigheter skal hvert sjette år rapportere om bevaringsstatus for arter listet i EUs arts- og habitatdirektiv, der det også skal oppgis en slik referanseverdi. Ved siste rapportering i 2019, ble referanseverdien satt til minimum 300 individer i Sverige. Dette forutsetter samtidig at Norge opprettholder sin delbestand innenfor bestandsmålet på 4-6 ynglinger, noe som tilsvarer 40-60 individer. På den svenske regjeringens nettsider fremgår det at regjeringen har gitt Naturvårdsverket i oppdrag å rapportere 170 ulver som referanseverdi for *gynnsam bevarandestatus* til EU i 2025. Det er et mål om en stegvis reduksjon av bestanden. Naturvårdsverket har samtidig fått i oppdrag å utrede hvilke forvaltningstiltak som er nødvendige for å opprettholde en *gynnsam bevarandestatus* ved senkning av referanseverdien. Sekretariatet legger til grunn at den norske delen av populasjonen fortsatt må bestå av minimum 40 til 60 ulver for å bidra til en langsiktig overlevelse av den skandinaviske bestanden.

Det foreligger betydelig kunnskap om bestandssituasjonen og den samlede belastningen som populasjonen av ulv blir utsatt for, blant annet gjennom statusrapporter og annen informasjon fra Skandulv som inkluderer oversikt over både regulær og irregulær avgang. Siste bestandsrapport viser at den Skandinaviske ulvebestanden har hatt en nedadgående trend siden 2021/2022. Rovdata anslår at bestandsnedgangen de siste fire årene har vært på 25-30%, fra i overkant av 500 ulver i 2021/22 til i underkant av 400 ulver i 2024/25. Reduksjonen i antallet ulver har skjedd både i Sverige og Norge. I vinter ble det gjennom sporing påvist 50-57 ulver i Norge, når 19 ulver som har hatt tilhold på begge sider av riksgrensa telles med en faktor på 0,5. Dette er det laveste antallet ulver som er påvist på denne måten i Norge siden 2014/2015. Tallene over inkluderer også ulver som er døde i løpet av registreringssesongen.

Forekomsten av ulv i Norge er i stor grad konsentrert innenfor ulvesonen. De seneste årene har de aller fleste ulvene på vandring utenfor ulvesona blitt felt ved skadefelling eller lisensfelling i løpet av sesongen. Forekomsten av reviretablerte ulver innenfor ulvesona utgjør derfor i stor grad grunnlaget for antallet ulver i den norske delen av bestanden over tid. I region 3 vil ikke felling ha samme innvirkning på mulighet for å nå bestandsmålet, slik det vil være ved uttak av revirhevdende ulver innenfor sona. Uttaket vil likevel bidra til å redusere antallet ulv i den skandinaviske bestanden, og utgjør en del av den samlede belastningen på ulvebestanden.

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 3- saksframlegg

I rapporten «Beräkningar av beskattning av den Skandinaviska vargpopulationen 2026», har Skandulv beregnet hvor stor populasjonsstørrelsen vil være høsten 2026 med ulike jaktuttak. Rapporten i år viser at det allerede er 10% risiko for å havne under 340 ulver i Skandinavia høsten 2026, selv om det ikke gjøres noe jaktuttak i Norge og Sverige. Til sammenligning viste beregningene i fjorårets rapport at det kunne gjøres et uttak på 45 individer med en tilsvarende risiko. Potensialet for uttak i den Skandinaviske bestanden er med andre ord betydelig redusert. Beregningene tar utgangspunkt i alt jaktuttak i perioden 1. mai 2025 - 31. september 2026. Etter 1. mai 2025 er det allerede felt 8 ulver i Norge og Sverige ifølge tall fra Rovbase. Det må derfor forventes at risikoen for å havne under 340 ulver allerede er høyere enn 10%. Foruten lisensfelling i 2025/26, må det frem til 1. oktober 2026 også forventes et uttak gjennom skadefelling sommeren 2026. Det kan også bli aktuelt å gi flere tillatelser til skadefelling i år, dersom det oppstår akutte skadesituasjoner på sau eller tamrein.

Sekretariatet legger til grunn at forvaltning av ulv innenfor ulvesonen tar sikte på å opprettholde bestanden på 4-6 ynglinger. Ut fra dette vurderer sekretariatet at det vil være mulig å opprettholde et antall på 40-60 ulver i Norge kommende år, hovedsakelig basert på ulver med fast tilhold innenfor ulvesona. Sekretariatet anbefaler at det settes en kvote for lisensfelling på 5 ulver i rovviltregion 3. Dette er områder som ikke er prioritert for ulv, og hvor man fra forvaltningen normalt har satt en kvote som er tilstrekkelig for at samtlige ulver som påvises vil kunne felles. Etter sekretariatets vurdering vil ikke en slik kvote i region 3 true bestandens overlevelse. Sekretariatet forutsetter at det i løpet av fellingsperioden iverksettes nødvendige tiltak for å hindre utilsiktet felling av genetisk verdifulle individer.

3.3 Vurderinger av hjemmelsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 18, bokstav b

Formålet med uttak etter naturmangfoldloven § 18, bokstav b er å forhindre skade. Etter annet ledd kreves det i tillegg både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Naturmangfoldloven krever at det foreligger en viss risiko for skade av et visst omfang. Bernkonvensjonen krever at formålet med felling er å avverge «serious damage», mens naturmangfoldloven etter sin ordlyd krever at formålet er å avverge «skade». Loven må likevel forstås slik at den oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang. Ikke enhver skade på de verdier som er nevnt i § 18 første ledd b, kan anses for å åpne for uttak. I praksis er det skade på husdyr og tamrein som er de vanlige skadetypene. Energi- og miljøkomitéen har i sine flertallsmerknader, jf. Innst. 257 L (2016-17) understreket at også hund skal være omfattet av begrepet husdyr.

Store deler av områdene i region 3 benyttes som utmarksbeiter for sau eller tamrein. Gjennom forskning fra SKANDULV er det godt dokumentert at hovedutfordringen når det gjelder skader på beitedyr er knyttet til enslige ulver på vandring. Erfaring fra både i år og tidligere år viser at slike individer kan gjøre omfattende skader når de kommer inn i beiteområder for sau eller tamrein.

Det oppstår årlig betydelige skader forårsaket av ulv på sau og tamrein i region 3, selv om tapsomfanget og hvor skadene oppstår kan variere en del mellom år. På landsbasis ble det i 2024 erstattet 1 509 sau som tapt til ulv. Av disse er 375 knyttet til rovviltregion 3. Det er ikke dokumentert tap av tamrein til ulv i region 3.

Per 13. august 2025 er det, ifølge Rovbase, dokumentert 22 tilfeller der ulv har skadet sau i region 3. Dette utgjør bare en liten del av de faktiske tapene, siden mange dyr beiter spredt i utmark og ikke lar seg finne eller dokumentere. De reelle tapene antas derfor å være høyere.

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3- saksframlegg

Ulver som streifer har stor evne til å vandre over lange avstander og bruker områdene på en uforutsigbar måte. Etter sekretariatets vurdering kan derfor alle vandrende ulver i region 3 utgjøre en risiko for både sau og tamrein. Ulver som etablerer faste revir har mer forutsigbare bevegelsesmønstre. I region 3 vil likevel slike etableringer komme i direkte konflikt med beiteområder, ettersom hele regionen brukes til utmarksbeite for husdyr. Dermed vurderer sekretariatet at det er grunnlag for felling med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 b, av både streifende individer, samt ulver som etablerer revir i rovviltregion 3.

I vurderingen er det lagt vekt på prinsippet om differensiert forvaltning som legger til grunn at det skal være en lavere terskel for felling utenfor ulvesonen. Sekretariatet viser også til HR-2021-662-A avsnitt 88, hvor Høyesterett har uttalt:

“naturmangfoldloven §18 første ledd bokstav b bygger på at etableringen av ulvesonen i seg selv utgjør en interesseavveining før vedtak treffes. En konsekvens av å følge en differensiert forvaltningsstrategi vil være at skadene i hovedsak vil oppstå utenfor sonen. Derved vil terskelen for skadefelling i realiteten bli lavere utenfor sonen enn innenfor”.

3.4 Vilkåret om at det ikke må foreligge andre tilfredsstillende løsninger

Sekretariatet mener at det vil være krevende å gjennomføre effektive forebyggende tiltak i beiteprioriterte områder for sau og tamrein. Det mest effektive tiltaket vil være å skille beitedyr og rovdyr gjennom for eksempel beiting på inngjerdede områder. Dette er samtidig et inngripende tiltak som legger store begrensninger på utnyttelsen av beiteressursene i beiteprioritert område. Det er snakk om et stort antall sau, og etter sekretariatets vurdering foreligger ikke andre realistiske alternativer enn å slippe dyr på utmarksbeite i disse områdene. Tamrein beveger seg over store utmarksområder og går ute hele året, noe som gjør det vanskelig å iverksette andre effektive tiltak for å redusere skadepotensialet. Sekretariatet viser også til at ulv har stort vandringspotensial og det er vanskelig å forutse hvor skadesituasjoner vil oppstå. Dette gjør det vanskelig å rette tiltak bare mot enkelte områder.

Prinsippet om differensiert forvaltning har betydning for vurderingen av hva som er tilfredsstillende tiltak. Prinsippet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for felling. Gjennom praktiseringen av prinsippet om differensiert forvaltning er det gjort en avveining av muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak mot interessen av å opprettholde utmarksbeite for sau og tamrein. Med bakgrunn i dette mener sekretariatet at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning for å forebygge skader på beitedyr enn å åpne for lisensfelling av streifende ulver, samt revirhevdende ulver i region 3.

3.5 Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12

Etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 19.6.2009 nr. 100, § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet skal baseres på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, jf. naturmangfoldloven § 8. Ulvebestanden er godt undersøkt med årlige bestandsregistreringer, og man har dermed god oversikt over status og utvikling i bestanden.

“Føre-var-prinsippet” i § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3- saksframlegg

beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Sekretariatet mener at det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 derfor tillegges mindre vekt.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som populasjonen av ulv blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10, blant annet gjennom statusrapporter og annen informasjon fra Skandulv som inkluderer oversikt over både regulær og irregulær avgang. Alle døde individer av ulv blir løpende registrert i Rovbase. Det kan også være en ytterligere avgang fra bestanden som av ulike årsaker ikke er registrert i Rovbasen, eksempelvis ulykker, naturlig død og ulovlig avlivning. Det må også legges til grunn at det vil åpnes for felling av ulv i Sverige og andre rovviltregioner i Norge. Sekretariatet anser at den samlede belastningen ikke blir for stor ved et uttak av 5 ulver gjennom lisensfelling i region 3.

Sekretariatet anser ikke at naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver er relevant å vurdere i denne sammenheng.

I henhold til naturmangfoldloven § 12 skal det for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. I denne saken er det lagt stor vekt på prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, hvilket innebærer at ynglinger av ulv fortrinnsvis skal foregå innenfor ulvesonen. Det foreslåtte uttaket av ulv gjelder områder utenfor ulvesonen. Sekretariatet legger ellers til grunn at Statsforvalteren kan iverksette nødvendige tiltak for å hindre felling av genetisk verdifulle individer.

4. Sekretariatets forslag til kvote, fellingsperiode og fellingsområde

Etter en samlet vurdering anbefaler sekretariatet at det åpnes for lisensfelling i region 3. Sekretariatet anser at vilkårene for felling etter naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b er oppfylt for streifende ulver i regionen og også for eventuelle revirhevdende ulver i områder med tamreindrift eller utmarksbeiter for sau.

Det anbefales en kvote på totalt 5 dyr. Kvotens størrelse er foreslått slik på bakgrunn av forventet antall dyr som vil oppholde seg i region 3. Det er også lagt vekt på at dyr som felles på skadefelling eller dør gjennom annen irregulær avgang vil belastes lisensfellingsskvoten, jf. rovviltforskriftens § 7.

Sekretariatet viser til at lisensfellingsområdet gjelder hele rovviltregion 3. Felling av dyr i region 3 vil i mindre grad påvirke bestandsoppnåelsen i Norge. Uttaket må likevel vurderes som en del av den samlede belastning på bestanden. Ut fra den kunnskap sekretariatet har, mener vi at et uttak på 5 ulver i region 3 ikke vil være til hinder for å nå bestandsmålet kommende år. Et slikt uttak vil heller ikke true bestandens overlevelse på sikt. Det forutsettes at det iverksettes nødvendige tiltak for å hindre felling av eventuelt genetiske verdifulle individer som kommer inn i fellingsområdene.

Fellingsperioden for lisensfelling av ulv i region 3 er fastsatt i rovviltforskriftens § 10 e) fra 1. desember til 31. mai. Rovviltnemnda kan fastsette en kortere fellingsperiode dersom særlige forhold tilsier det. Sekretariatet kan ikke se at det nå er forhold som tilsier at nemnda bør fastsette en kortere lisensfellingsperiode. Dersom det blir påvist reviretableringer i region 3, anbefaler imidlertid sekretariatet at Statsforvalteren gis myndighet til å avgrense lisensfellingsperioden i det aktuelle området i henhold til kommentarene i rovviltforskriften. Av kommentarene til §10, femte ledd går det

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3- saksframlegg

fram at «*der en lisensfelling utenfor ulvesonen kan berøre årssvalper bør ikke lisensfellingene starte før 1. januar. Videre bør lisensfelling utenfor ulvesonen som kan berøre kjente, nye pardannelser avsluttes 15. februar*». I region 3 har det aldri vært påvist yngling, men det kan forkomme nye pardannelser i løpet av fellingsperioden. Sekretariatet legger til grunn at det ikke legges opp til en fast etablering av ulv i region 3, men at Miljødirektoratet eller Klima- miljødepartementet kan gjøre en ny vurdering av tiltak som ivaretar de etiske hensynene, for eksempel ved ekstraordinære uttak utført av det offentlige.

I rovviltforskriften § 16 fremgår det at felling eller forsøk på felling skal meldes umiddelbart til Statsforvalteren og andre på slik måte som det bestemmes i vedtak om skadefelling, lisensfelling eller kvotejakt. Sekretariatet anbefaler at Statsforvalteren gis myndighet til å fastsette en egen tidsfrist for når melding senest kan gis, og at denne kan endres i løpet av fellingsperioden. Fastsettelse av en slik tidsfrist skal blant annet baseres på en avveining av faren for overskyting av kvoten og muligheten for å gjennomføre effektiv lisensfelling innenfor hele lisensfellingsområdet. Sekretariatet anbefaler nemndene å fastsette fellingsområdet til alt areal i region 3.

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3

5. Vedlegg

1. Rapport fra bestandsovervåkning av ulv i Skandinavia vinteren 2024-2025.
2. Rapport med beregninger av beskatning av den skandinaviske ulvebestanden 2025.

Med hilsen

Victoria Marie Kristiansen (e.f.)
avdelingsdirektør

Therese Ruud
seniorrådgiver

Sekretariatet for Rovviltnemnda i region 3, 13.08.2025